

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

389.6

Szerző:

Cím:

A főváros birtokvásárlása

Hely

Idő

"1919"

Személy

Forrás:

*Déli Hirlap**Psp*

1919. 3. 18

Helvszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

A főváros birtokvásárlása

Házikezelés vagy parasztbérlés?

(A Déli Hirlap tudósítójától.) A Déli Hirlap és nyomában a többi lapok is beszámoltak már a fővárosnak arról a hatalmas tervéről, hogy 200 millió korona beruházással mintegy hatvanezer hold területet óhajt a főváros megszerzeni mezőgazdasági nagyüzem céljára. Mint értesülünk a főváros illetékes ügyosztályának ez az előterjesztése, amely a főváros olcsó élelmiszerellátásának biztosítását tűzte ki célul, már megfordult a néptanács előtt, de oda ismét vissza fog kerülni abból a célból, hogy szakszerű bíráltnak vessék alá a tervezett üzem rentabilitását.

A néptanács meg fogja vizsgálni azt is, hogy amennyiben ezzel a kérdéssel a pótladó emelése nélkül foglalkozni lehet, mely birtokokra essék a főváros vásárlása. Így például a kiszemelt birtokoknál sokkal kedvezőbb fekvésű nagybirtoka van Ercsiben a Grünwald és Schiffer cégnek, amely huszazer holdnyi területtel, mintegy háromezer bérest és napszámost foglalkoztat s a Dunához közel eső fekvése elsősorban predestinálja a kisajátításra.

Számba kell még vennünk azt a mellőzhetetlen szempontot is, hogy éppen Fehérmegye volt eddig is a nagybirtokok tipikus megyéje, ahol a földéhes parasztság igen nagy tömege

nem jutott eddig földhöz, s ahol éppen ezért aligha nyugodnának abba bele, hogy a főváros ottan bármely címen újabb latifundiumot alkosson s esetleg meglégyen az a veszedelem, hogy amennyiben az üzlet nem lesz rentabilis, ez a nagybirtok később közvetve, vagy közvetlenül bankkézre is kerülhetne.

Hogy milyen lenne a főváros birtokának szemszerű képe a rentabilitás szempontjából, azt a szakemberektől kapott információ az alábbi adatokban tárja elő. Megpegyezzük, hogy ezzel a részlettel a legbenátóbban kell foglalkozni, még az üzlet létrejötte előtt, mert különben az lenne a helyzet, hogy vagy hallatlan deficitet kellene viselnie a kísérlete nyomán a fővárosnak, vagy pedig a termények árát oly mértékben lenne kényszerű megdrágítani, hogy azt a főváros fogyasztása szociális szempontból el nem viselhetné. Tudvalevő, hogy maga a birtok csak örökbérlés formájában lenne a főváros használatában, mert a tulajdonjogot kisajátítás révén az állam váltaná magáéhoz.

Amennyiben a birtokok vételárát névleg a háborúelőtti pénzüsszegért, de a mai rossz valuta alapján számítanák ki, ami nem valószínű, akkor is 60 millió korona beruházás öt százalékos kammatát, tehát 3 millió koronát kellene kamat fejében fizetni. Ellenkező esetben azonban ennek a háromszorosát, a beruházás másik 60 millió koronát igényelne és ezt már a főváros vagyonából kellene fedezni,

aminek az évi tizenöt százalékos törlesztéses kamata 9 millió koronát emésztene fel. A forgótőke hatszázalékos kamatszükséglete évi 720.000 koronát igényelne. Az adó, ha holdankint csak 10 koronát tenne is ki, 600.000 koronát venne igénybe. Kilencszáz esztendő évi bére 12.000 koronával számítva, 10.800.000 koronát. 800 munkás napszáma, 200 munkanapot és 30 koronás átlagot számítva, évi 48.600.000 koronát tenne ki.

Az évi kamat- és üzemi költség tehát, ha a szükséges és többmillió koronát érő trágyát maga az üzem állományára termeli, közel 70 millió koronát tenne, amit a mai, illetve a gazdák által igényelt, de még jóvá nem hagyott felemelt terményár csak kétharmadában fedezne. Abban az esetben pedig, ha a főváros a városi lakosság érdekében olcsóbb versenyáron adná el terményeit, a fenyegető deficit még föbbre ugorna.

Azt gondoljuk ezek után, hogy a néptanács nagyon helyesen teszi, ha újabb alapos megfontolás tárgyává teszi ezt a nagyarányú üzletet, amelyhez hasonló még nem volt a főváros életében. Figyelembe kell venni azt az ellenséges hangot is, amelyet a minap a főváros fizetőképességére nézve a legutóbbi márkacsődékelésekkel kapcsolatban a berlini finanszapolokban olvastunk. Végül nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a szempontot sem, hogy a nép a latifundiumot kivált Fehérmegyében semmi formában sem tűrné szívesen, mert nem szellő, hanem független birtokos óhajt lenni. Eppen ezért mielőtt a főváros bármely kezdeményezést vállalna, meg kell vizsgálnia elhatározását, még abból a szempontból is, hogy a városi földbirtokok házi kezelésben eddig se Szegeden, se Kecskeméten, se Hódmezővásárhelyen nem sikerültek. A hosszulejárati parasztbérlések ellenben már eddig is sok helyen megkönnyebbítették a városok élelmiszerét.